

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัย การดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยนำมาสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีความแตกต่างกันด้าน ที่อยู่อาศัยตามเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล และประเภทชุมชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาล
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของคณะกรรมการชุมชนต่อการดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย

สมมติฐานการวิจัย

การดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีความแตกต่างกันด้านที่อยู่อาศัยตามเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล และประเภทชุมชนที่อยู่อาศัย ในเขตเทศบาลมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 387 คน จาก 42 ชุมชน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 210 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะที่อยู่อาศัยผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ตามมาตราส่วนประมาณค่าคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะของคณะกรรมการชุมชนต่อการดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบการดำเนินงาน ใช้วิธีการเปรียบเทียบความแปรปรวนทางเดียว (One -Way ANOVA) กรณีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการ เซฟเฟ่

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยการดำเนินงานการจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ปรากฏผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดองค์การ รองลงมา ด้านการวางแผน ด้านเทคโนโลยี ด้านงบประมาณ และด้านการจัดบุคลากร

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีความแตกต่างกันด้านที่อยู่อาศัยตามเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล แตกต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่าง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดองค์การ ด้านการจัดบุคลากร ด้านเทคโนโลยี ไม่แตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ด้านการวางแผน และด้านงบประมาณ

3. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีความแตกต่างกันด้านประเภทที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาล โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่าง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดองค์การ ด้านการจัดบุคลากร ด้านเทคโนโลยี ไม่แตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ด้านการวางแผน และด้านงบประมาณ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับ วิรัช ชมชื่น (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมาการจัดขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมกรรมาการจัดขยะมูลฝอยของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ ชลธิชา ตั้งอัน (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย ความรู้ ความเชื่อ และการปฏิบัติของแม่บ้านในการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล : ศึกษากรณีครัวเรือนริมคลองแสนแสบ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า แม่บ้านมีการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ ชาคร คัยนันท์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อระบบการบริหารงานการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ แก่นละออ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการขยะ

มูลฝอยของเทศบาลตำบลสูงเนิน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นด้วยต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิจัยการดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า

1.1 การวางแผนการจัดการมูลฝอยของเทศบาลมีการปฏิบัติในระดับหนึ่งเท่านั้น โดยแผนการปฏิบัติอาจยังไม่ครอบคลุมงานทุกด้าน

1.2 เทศบาลยังไม่สามารถดำเนินงานจัดการมูลฝอยตามแผนที่วางไว้ทุกเรื่อง

1.3 ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดองค์การเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยของเทศบาลไม่สม่ำเสมอเท่าที่ควร

1.4 ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานยังไม่มี ความชัดเจนมากอาจมีบางหน่วยงานที่ยังมีความซ้ำซ้อนกันอยู่

1.5 บุคลากรของเทศบาลยังมีความกระตือรือร้นไม่มากนักในการปฏิบัติงาน

1.6 การเก็บกวาดมูลฝอยของบุคลากรยังไม่มี ความสม่ำเสมอ และไม่ตรงเวลาทุกวัน

1.7 รถเก็บมูลฝอยของเทศบาลบางครั้งไม่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี

1.8 รถเก็บมูลฝอยของเทศบาลอาจปฏิบัติงานไม่ตรงตามเวลาที่เคยปฏิบัติในแต่ละวัน

1.9 อัตราค่าธรรมเนียมเก็บขนมูลฝอยมีความเหมาะสมในระดับหนึ่งเท่านั้น

1.10 เทศบาลมีความล่าช้าในการเบิกจ่ายงบประมาณในการจัดการมูลฝอย

จากเหตุการณ์ดังกล่าว อาจเป็นเหตุผลการดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน จึงปรากฏผลอยู่ในระดับปานกลาง

คณะกรรมการชุมชนที่มี ที่อยู่อาศัยตามเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล และประเภทชุมชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาล แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย แตกต่างกัน

2. ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีความแตกต่างกันด้านที่อยู่อาศัยตามเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล และด้านที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาล พบว่า มีความแตกต่างกัน ผลการวิจัยที่พบเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับ วิรัช ชมชื่น

(2536 : บทคัดย่อ) ผลการวิจัย พบว่า ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิง มีสภาพโศกอาชีพนักศึกษา อื่น ๆ มีอายุ 24 ปี หรือต่ำกว่า มีการศึกษาระดับประถม เป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรม การกำจัดมูลฝอยถูกต้องกว่ากลุ่มอื่น ๆ และสอดคล้องกับ วัลลภา ชายหาด (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชน ที่มีต่อบริการด้านการรักษาความสะอาดใน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะของเขตการปกครองและความรู้ ความเข้าใจ ของประชากรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของกรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจในการบริการ กวาดถนน ตรอก ซอย โดยแรงงานคน และสอดคล้องกับ จินตนา ศรีบุญ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย พฤติกรรมการทิ้งขยะของประชาชนในพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า เพศ และอายุ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทิ้งขยะอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิง และกลุ่มอายุ 15-29 ปี มีพฤติกรรมการทิ้งขยะแยก ประเภทมากกว่าเพศชาย และกลุ่มอื่นๆตามลำดับ และสอดคล้องกับ สมศักดิ์ วรรณกุล (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยของ สำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน ประชาชนที่มี ประเภทที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน และประชาชนที่มีรายได้ต่อครัวเรือนแตกต่างกัน มีความ คิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน แต่ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับ วิภา เพ็ญ เจียสกุล (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนใน เขตพื้นที่ชั้นกลางกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงจะ มีพฤติกรรมการทิ้งขยะที่ดีกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนประชากรที่มีรายได้ลักษณะที่อยู่อาศัย อาชีพ ความรู้ เกี่ยวกับขยะมูลฝอย และการรับสถานการณ์ปัญหาขยะมูลฝอยที่ต่างกัน จะมีพฤติกรรมการทิ้งขยะที่ไม่แตกต่าง กัน และ ไม่สอดคล้องกับ สุวิมล ภักดิ์พิบูลย์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผล ต่อพฤติกรรมของแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการกำจัดขยะมูลฝอย ผลการศึกษา พบว่า อายุจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ภูมิภาคนาเดิม มีความสัมพันธ์ เชิงบวกต่อพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

จากผลการวิจัยการดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย ตาม ความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีความแตกต่างกันด้านที่อยู่อาศัยตามเขตเลือกตั้ง

สมาชิกสภาเทศบาล และด้านที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาล พบว่า มีความแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

2.1 จำนวนขยะแตกต่างกัน เช่น ชุมชนตลาด หรือชุมชนแออัดมีการทิ้งขยะ มากกว่าชุมชนชานเมือง หรือ เขตเลือกตั้งบางเขตอยู่ในเขตชุมชน บางเขตอยู่นอกเขตชุมชน ทำให้จำนวนขยะแตกต่างกัน

2.2 การให้บริการขนขยะมูลฝอยของเทศบาลมีความแตกต่างกัน เช่น จำนวนเที่ยวในการขนแต่ละวันมากน้อยต่างกัน หรือ อาจมีความสนใจการเก็บขยะเป็นพิเศษในบางชุมชน เช่น หมู่บ้านจัดสรร

2.3 ลักษณะของชุมชนแตกต่างกัน เช่น บางชุมชนมีเส้นทางสะดวก ถนนกว้าง ทำให้รถขนขยะของเทศบาลมีความสะดวกในการเดินทาง บางแห่งมีถนนแคบไม่สะดวก ในการใช้รถขนขยะขนาดใหญ่

2.4 เทศบาลอาจให้บริการด้านถังรองรับขยะ มีจำนวนมากน้อยต่างกัน เช่น สภาพที่อยู่อาศัยบางแห่งอาจมีถังขยะเพียงพอ บางแห่งอาจไม่เพียงพอ เช่น ชุมชนตลาด กับชุมชนชานเมือง เป็นต้น

2.5 บางชุมชน เป็นศูนย์ท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ทำให้จำนวน ขยะมาก แต่การบริการอาจไม่เพียงพอ หรือ จำนวนเที่ยวของการเก็บขยะน้อยไป แตกต่างจาก ชุมชนชานเมืองที่มีประชาชนไม่แออัด จำนวนเที่ยวของการเก็บขยะดำเนินอยู่อย่างเพียงพอ

ด้วยเหตุการณดังกล่าว ทำให้การดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมือง หนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีความแตกต่างกันด้านที่อยู่อาศัยตามเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและตามชุมชนที่อยู่อาศัย มีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยการดำเนินงานจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้กำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้เพื่อปรับปรุง การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ผลการวิจัยพบว่าแต่ละเขตเลือกตั้งยังดำเนินการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน เทศบาลจึงควรปรับปรุงการดำเนินงานให้เสมอภาคในทุกเขตเลือกตั้ง

1.2 ผลการวิจัยพบว่า แต่ละชุมชน ยังมีการดำเนินงานจัดการมูลฝอยที่แตกต่างกัน ดังนั้น ควรมีการเร่งดำเนินการในส่วน of ชุมชนชานเมือง ให้เท่ากับชุมชนหมู่บ้านจัดสรร

1.3 ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลมีการดำเนินงานจัดการมูลฝอยอยู่ในระดับที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขดังนี้

1.3.1 ข้อมูลจากการทำประชาคมมาใช้ในการวางแผน ด้านการจัดการมูลฝอย โดยอาจจัดทำประชาคมด้านนี้ โดยเฉพาะเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงประเด็น

1.3.2 เทศบาลควรเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมมาร่วม วางแผนการจัดการมูลฝอย เพื่อจะได้แผนงานที่มีประสิทธิภาพ

1.3.3 เทศบาลควรมีการจัดแบ่งหน้าที่ในการดำเนินงานจัดการมูลฝอยของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจนและครอบคลุมลักษณะงานทุกด้าน และมีการปรับปรุงหน่วยงานให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

1.3.4 เทศบาลควรดำเนินงานเก็บมูลฝอยให้ตรงเวลาในแต่ละวัน เพื่อประชาชนจะได้รวบรวมหรือทิ้งขยะให้ทันตามเวลา

1.3.5 เทศบาลควรมีการรณรงค์ และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรักษาความสะอาด

1.3.6 เทศบาลควรจัดหางบประมาณและถังขยะเปียกให้เพียงพอ

1.3.7 เทศบาลควรหาวิธีการกำจัดมูลฝอยที่เหมาะสมกว่านี้

1.3.8 เทศบาลควรให้โอกาสคณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาการเก็บค่าธรรมเนียมในขณะเก็บขนมูลฝอย ทั้งนี้เพื่อให้ได้ค่าธรรมเนียมที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อค้นหาแนวทางและวิธีการในการกำจัดมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีการวิจัยพฤติกรรมกรรมการทิ้งขยะของประชาชนในเขตเทศบาล

2.3 ควรมีการวิจัยปัญหาการจัดการมูลฝอยโดยให้พนักงานเทศบาลเป็น
ประชากรในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY